

ds. J. de Bruin, preek over Zondag 44-2 van de Heidelbergse Catechismus, gehouden in de Jeruzalemkerk (Chr. Geref. Kerk) te Rotterdam-Kralingen op zondag 20 oktober 2024.

Votum en groet.

Zingen: Psalm 145:6:

De HEER' is recht, in al Zijn weg en werk;
Zijn goedheid kent in 't gans heelal geen perk.
Hij is nabij de ziel die tot Hem zucht;
Hij troost het hart dat schreiend tot Hem vlucht;
Dat ongeveinsd, in 't midden der ellenden,
Zich naar Gods troon met zijn gebeên blijft wenden;
Hij geeft den wens van allen die Hem vrezen;
Hun bede heeft Hij nimmer afgewezen.

Schriftlezing: Psalm 32:

- 1 Een onderwijzing van David. Welgelukzalig is hij wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is.
2 Welgelukzalig is de mens dien de HEERE de ongerechtigheid niet toerekent, en in wiens geest geen bedrog is.
3 Toen ik zweeg, werden mijn beenderen verouderd, in mijn brullen den gansen dag.
4 Want Uw hand was dag en nacht zwaar op mij, mijn sap werd veranderd in zomerdroogten. Sela.
5 Mijn zonde maakte ik U bekend en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor den HEERE. En Gij vergaapt de ongerechtigheid mijner zonde. Sela. 6 Hierom zal U een ieder heilige aanbidden in vindenstijd; ja, in een overloop van grote wateren zullen zij hem niet aanraken.
7 Gij zijt mij een Verberging, Gij behoedt mij voor benauwdheid; Gij omringt mij met vrolijke gezangen van bevrijding. Sela.
8 Ik zal u onderwijzen, en u leren van den weg dien gij gaan zult; ik zal raad geven, mijn oog zal op u zijn.
9 Weest niet gelijk een paard, gelijk een muilezel, hetwelk geen verstand heeft, welks muil men breidelt met toom en gebit, opdat het tot u niet genake.
10 De goddeloze heeft vele smarten; maar die op den HEERE vertrouwt, dien zal de goedertierenheid omringen.
11 Verblijdt u in den HEERE en verheugt u, gij rechtvaardigen, en zingt vrolijk, alle gij oprechten van hart.

Zingen: Psalm 32:1:

Welzalig hij wiens zonden zijn vergeven;
Die van de straf voor eeuwig is ontheven;
Wiens wanbedrijf, waardoor hij was bevlekt,
Voor 't heilig oog des HEEREN is bedekt.
Welzalig is de mens wien 't mag gebeuren,

Dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren,
En die, in 't vroom en ongeveinsd gemoed,
Geen snood bedrog, maar blank' oprechtheid voedt.

Lezen: 12 artikelen des geloofs:

1. Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des Hemels en der aarde.
2. En in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere;
3. Die ontvangen is van den Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria;
4. Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle;
5. ten derden dagen wederom opgestaan van de doden;
6. opgevaren ten Hemel, zittende ter rechterhand Gods des almachtige Vaders;
7. vanwaar Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.
8. Ik geloof in de Heilige Geest.
9. Ik geloof een heilige, algemene, Christelijke Kerk, de gemeenschap der heiligen;
10. vergeving der zonden;
11. wederopstanding des vleses;
12. en een eeuwig leven.

Lezen: Heidelbergse Catechismus, Zondag 44, vraag en antwoord 115:

Vraag 115 Waarom laat ons dan God also scherpelijk de tien geboden prediken, zo ze toch niemand in dit leven houden kan?

Antw. Eerstelijk, opdat wij ons leven lang onzen zondigen aard hoe langer hoe meer leren kennen, en des te begeriger zijn om de vergeving der zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken. Daarna, opdat wij zonder ophouden ons benaarstigen, en God bidden om de genade des Heiligen Geestes, opdat wij hoe langer hoe meer naar het evenbeeld Gods vernieuwd worden, totdat wij tot deze voorgestelde volkomenheid na dit leven geraken.

Gebed.

Zingen: Psalm 32:4,5 en 6:

Vers 4:

Gij zijt mij, Heer', ter schuilplaats in gevaren;
Gij zult mij voor benauwdheid trouw bewaren;
G' omringt me, daar Gij mij in ruimte stelt,
Met blij gezang, dat mijn verlossing meldt.
Mijn leer zal u, o mens, naar 't recht doen hand'len,
En wijzen u den weg dien gij zult wand'len;
Ik zal u trouw verzellen met mijn raad;
Terwijl mijn oog op u gevestigd staat.

Vers 5

Wil toch niet stug, gelijk een paard, weerstreven,
Of als een muil, door domheid voortgedreven;
Gebit en toom, door 's mensen hand bestierd,
Beteug'len 't woest en redeloos gediert';
Laat zulk een dwang voor u niet nodig wezen.
Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen;
Maar wie op Hem vertrouwt, op Hem alleen,
Ziet zich omringd met Zijn weldadigheên.

Vers 6

Rechtvaardig volk, verheft uw blijde klanken,
Verheugd in God, naar waarde nooit te danken.
Zingt vrolijk; roemt Zijn deugden t' allen tijd,
Gij die oprecht van hart en wandel zijt.

Na het amen van de prediking zingen wij Psalm 17: 3 en 8.

Geliefde gemeente, toen de bekende Engelse prediker Spurgeon tot bekeering kwam en de Heere begon te werken in zijn ziel, kreeg hij te doen met de heilige wet van God. Jongens en meisjes, toen heeft hij die tien geboden van de Heere God vergeleken met tien zwarte paarden. In zijn levensbeschrijving zegt hij het volgende: Mijn hart lag braak en was bedekt met onkruid. Maar op een zekere dag kwam de grote Landman – met een hoofdletter dat is de Heere – en begon mijn ziel te beploegen. Tien zwarte paarden waren voor Zijn ploeg gespannen. De ploegschaar die Hij gebruikte was scherp, en de ploegers hebben diepe voren getrokken. Die tien zwarte paarden waren de tien geboden van God.

Gemeente, zo zijn in de achterliggende tijd de tien geboden na aan ons hart gelegd, tot in de diepste punten toe. En zij hebben gewild om uw ziel te doorploegen. Hebt u dat zo ervaren? Is de wet van God als een ploegschaar over uw hart en leven gegaan? En waar heeft dat u gebracht? Want die scherpe wetsprediking heeft een doel, een Godverheerlijkend doel, een heerlijk doel, om een zondaar op één plekje te drijven. Waar? Aan de voet van het kruis, ziende op een bloedende Borg. En dat niet alleen om in die bloedende Borg vergeving van zonden te mogen ontdekken en vinden, maar ook om te zien hoe Christus volmaakt de wet heeft vervuld.

Daarom blijft de wet nodig als ploegschaar, ook in het leven van Gods kinderen, in het stuk van de ware dankbaarheid. En elke keer opnieuw wil Christus Zijn Kerk brengen aan de voet van het kruis, om daar een groot geheim te leren, en steeds dieper te mogen leren. Het is het geheim dat Paulus schreef aan de Galaten: *'Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou. Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, Die mij liefgehad heeft en Zichzelven voor mij overgegeven heeft'* (Gal. 2:19-20).

Want inderdaad, Christus is ook de grote Wetsvervuller voor Zijn Kerk.

Boven de prediking schrijven wij als thema: Het doel van de scherpe prediking van de wet.

Daarbij letten wij op twee gedachten:

1. De wet blijft een tuchtmeester tot Christus.
2. De wet leidt tot het gebed om Christus.

Ten eerste: De wet blijft een tuchtmeester tot Christus.

Nadat de onderwijzer aan de hand van tweeëntwintig vragen afdaalde naar de diepe geestelijke betekenissen van de wet des Heeren, van de afzonderlijke Tien Geboden, en de leerling elke keer weer een antwoord gegeven heeft op grond van de Schrift en ook uit eigen ondervinding, komt de onderwijzer met een slotvraag: Waarom laat ons dan God alzo scherpelijk de Tien Geboden prediken, zo ze toch niemand in dit leven houden kan?

Neen, de onderwijzer vraagt dus niet waarom God de wet zonder meer wil laten prediken, want het is wel duidelijk dat de Schrift dat aanwijst. Maar de onderwijzer gebruikt in zijn vraag heel bewust het woord *scherpelijk*. Waar wil hij nu naartoe met dat woord? Wat wil hij duidelijk hebben en boven water halen als het gaat om een bepaalde manier van wetsprediking, die zelfs, zo zegt hij, van God bevolen is? Dan moeten we eerst goed helder hebben wat dat woord *scherpelijk* betekent.

De Catechismus is oorspronkelijk geschreven in de Duitse taal, en inderdaad wordt daar het woord '*scharf*' gebruikt. Dat betekent: scherp, snijdend. Het roept het beeld op van een mes dat in vlees wordt gezet en een wond maakt in het vlees, zoals een chirurg dat doet wanneer hij een operatie moet verrichten. Het roept ook het beeld op van een ploegschaar – en dan denk ik even weer aan het getuigenis van Spurgeon – die sporen maakt in het land. De wet scherp prediken wil dus allereerst zeggen dat een zondaar wordt verwond in zijn hart, dat hij geestelijke wonden krijgt door die scherpe prediking van de wet.

Nadat de Catechismus in het Duits is uitgegeven, is er ook een Latijnse versie gekomen. Daar luidt de vraag als volgt, vertaald weergegeven: Waarom laat ons dan God alzo nauwkeurig en met ernst de Tien Geboden prediken? Daarmee wordt dus aangegeven dat die wetsprediking niet oppervlakkig mag gebeuren. Het mes moet er diep in. Het mag niet alleen blijven bij de zondige daden die meer aan de oppervlakte komen van een mensenkind, maar de wet moet gepredikt worden in zijn diepte, heel nauwkeurig, heel ernstig, heel ontdekkend.

Dat betekent ook, gemeente, dat die wet aan alle mensen gepredikt moet worden, zoals ook het Evangelie gepredikt moet worden aan alle creaturen. Want al staat in de Catechismus de behandeling van de wet in het stuk van de dankbaarheid, en komt die wet allereerst en voor alle dingen tot de ware gelovigen, dat neemt niet weg dat de wet de ganse gemeente aangaat.

Ook jullie, jongens en meisjes. Ook jullie, jongeren, ook u in de kracht van het leven en ook als u oud geworden bent. De wet moet aan allen gepredikt worden. Het is van God bevolen. Ja, de Heere is er Zelf mee begonnen, toen Hij op Sinaï Zijn wet liet afkondigen. En de omstandigheden waarin dat gebeurde laten iets zien dat die wet inderdaad ook scherpelijk, ernstig en diep gepredikt moet worden. Er was donder, er was bliksem. En het deed de mensen, de Israëlieten, de ouderen, de jongeren, de kinderen, beven.

Ik lees in Exodus 20:18, 19: *'En al het volk zag de donderen, en de bliksemen, en het geluid der bazuin en den rokenden berg; toen het volk zulks zag, weken zij af en stonden van verre. En zij zeiden tot Mozes: Spreek gij met ons, en wij zullen horen; en dat God met ons niet spreke, opdat wij niet sterven.'* En toen God Zijn profeten zond in het Oude Testament, hebben zij gedaan wat God van hen bevolen heeft. De profeten hebben de wet ernstig en scherpelijk gepredikt. Hoor eens wat Jesaja zei: *'Roep uit de keel, houd niet in, verhef uw stem als een bazuin, en verkondig Mijn volk hun overtreding, en het huis van Jakob hun zonden'* (Jes. 58:1).

En als er Eén is geweest op deze aarde Die de wet scherpelijk gepredikt heeft, dan is het de Zoon van God, Die hier op aarde gekomen is als Mens. Wat dacht u van de scherpe wetsprediking in de Bergrede? *'Maar Ik zeg u, dat zo wie een vrouw aanziet om dezelve te begeren, die heeft alrede overspel in zijn hart met haar gedaan'* (Matth. 5:28). Dat is scherp. En wat dacht u van het onderwijs dat Christus gaf aan de rijke jongeling, die meende dat hij de wet van God volmaakt gehouden had? Maar er ontbrak nog wat aan. Wat dan? Zijn hart was niet vernieuwd. En daarom was bij al die uitwendige wetsbetrachting zijn hart nog steeds ten diepste een vuile bron van wanbedrijf. Want de wortels van al die zonden groeiden nog volop in zijn hart. Daarom verkocht hij zijn goederen niet. Hij ging bedroefd van Jezus weg.

Ja, Christus heeft zeer scherpelijk de wet gepredikt. Maar ook toen Hij na Zijn hemelvaart Zijn dienaren uitzond en de apostelen de opdracht gaf om het Woord te prediken tot aan het einde der aarde. O, wat hebben de apostelen scherp gepredikt. Hoor maar hoe Paulus schrijft aan de gemeente van Rome: *Er is niemand rechtvaardig, ook niet één; Er is niemand, die verstandig is, er is niemand, die God zoekt. Allen zijn zij afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden; er is niemand, die goed doet, er is ook niet tot één toe. Hun keel is een geopend graf; met hun tongen plegen zij bedrog; slangenvenijn is onder hun lippen. Welker mond vol is van vervloeking en bitterheid; hun voeten zijn snel om bloed te vergieten. Vernieling en ellendigheid is in hun wegen; En den weg des vredes hebben zij niet gekend. Er is geen vreze Gods voor hun ogen. Wij weten nu, dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen, die onder de wet zijn; opdat alle mond gestopt worde, en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij. Daarom zal uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden voor Hem; want door want door de wet is de kennis der zonde.* (Rom. 3:10-20). Gemeente, het staat in de Schriften en het komt tot óns!

God heeft bevolen dat de wet scherpelijk gepredikt zal worden. Waarom? Wat heeft God daarmee voor ogen? Wat is het doel daarvan? Wat is de functie van die scherpe wetsprediking? Gemeente, daar willen wij in dit uur van nabetrachting op de wet eens een ogenblik bij stilstaan. Want de functie van de scherpe wetsprediking heeft alles te maken met uw persoonlijke verhouding tot God en die is onderscheiden. Zacharias Ursinus zegt zelf in zijn verklaring bij dit gedeelte van de Catechismus dat de functie van de wet verschilt al naargelang de staat van de mens.

Eens was de mens oprecht en zonder zonde. Ja, dat was in het Paradijs. Dat hoort u niet voor het eerst. Toen was die scherpe wetsprediking helemaal niet nodig, daar bij Adam en Eva. Ja, de wet was er wel. Die was ingeschaapen in het hart van Adam en Eva. En de mens wilde niets liever dan gehoorzaam zijn aan de wet van God. De mens wilde niets liever dan al die geboden houden met een oprecht zuiver en een rein hart, tot eer van God. Maar toen kwam die diepe val in het Paradijs. Toen moest de wet een ontdekkende functie gaan krijgen. In de eerste plaats voor mensen die nog onbekeerd zijn.

Nou, daar hebt u de eerste verhouding tot God. En ik roep u deze middag voor Gods gericht. Ik roep u deze middag voor Gods alwetend aangezicht, Die dwars door u heen kijkt, voor Wie het absoluut niet mooier gemaakt kan worden dan dat het is. Hij kijkt vanuit de hoge hemel op ons neer. En Hij weet precies wie hier in de gemeente nog onbekeerd is. Wie onbekeerd is, staat als een vijand voor God. Wie onbekeerd is, ligt onder de vloek van de wet. Een ontzaglijke werkelijkheid. Want als u zo sterft, gaat u eeuwig verloren. Onbekeerde zondaar, hoor toch eens. Kunt u nog rustig voortleven onder zo'n ernstige werkelijkheid? Het is heel slecht met u gesteld. U ligt onder de vloek van de wet. Daarom moet voor u en voor jou, onbekeerde zondaar, die wet scherpelijk gepredikt worden. Het moet u aangezegd worden dat u gezondigd hebt.

O zondaar, wordt eens wakker. *'Ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten'* (Ef. 5:14). Onbekeerde zondaar, u balanceert op het randje van de hel. Want u bent buiten Christus, onder de vloek. Misschien heeft het u wel eens geraakt. Misschien bent u er wel eens heel onrustig onder geworden, onder zo'n ernstige prediking. En begon er wat te gebeuren in uw leven. Uw geweten werd ontwaakt. U werd wat ernstiger. Met bepaalde zonden ging u breken. Maar is het daarbij gebleven? Dat is te kort. Kijk, Kaïn heeft ook zijn schuld beleden. En Ezau heeft ook geweend over zijn zonden. En Judas werd ook zo onrustig. Maar gemeente, zij zijn verloren gegaan, eeuwig verloren. Want zij hebben het doel niet verstaan van de scherpe wetsprediking. Wat is dat doel? De Catechismus zegt: *Eerstelijk, opdat wij ons leven lang onzen zondigen aard hoe langer hoe meer leren kennen, en des te begeriger zijn om de vergeving der zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken.*

Kijk, en dat wordt nou een werkelijkheid in het leven van degenen die wederom geboren worden, die worden zaligmakend ontdekt door die scherpe prediking van de wet. En die zullen vroeg of laat als een totaal uitgewerkte zondaar aan de voeten van de Heere Jezus terechtkomen. Daar heeft Paulus ook iets over gezegd. En dan komen we bij de tweede functie van de heilige wet. Hij zegt: *'Zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden'* (Gal. 3:24). Hij noemt die wet een tuchtmeester. In het Grieks staat er een woord dat u kunt vertalen met pedagoog. Iemand die een leerling onderwijs geeft en hem ook tuchtigt.

Dus de wet geeft aan de leerling onderwijs en drijft hem uit naar Christus. En zo gaat de wet functioneren in het leven van een wedergeboren zondaar. Die gaat onderwijs krijgen. Die gaat verstaan dat God de eis van Zijn wet blijft handhaven. Die gaat verstaan dat hij door te zondigen tegen de wet, hij in de schuld staat bij God, en dat God naar Zijn recht mag eisen: Betaal Mij wat gij schuldig zijt.

Door dat onderwijs, die scherpe wetsprediking En dan gaat u ook ontdekken dat u onmogelijk aan die eis kunt voldoen. En dat u ook onmogelijk die schuld kunt betalen, hoewel u het wel wilt proberen. Maar het is een ontzaglijk ontdekkende werkelijkheid als de Heere u laat zien: Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid. U kunt werkelijk niets voortbrengen. En dan die ontzaglijke werkelijkheid dat die wet alleen vervloeken moet, omdat u niet één gebod van Gods geboden hebt gehouden. Wat blijft er dan over, arme zondaar? Dan staat u voor God als een wetsovertreder. En die wet, die drijft u uit tot de troon der genade. Dan staat u voor een alwetend God:

God enkel licht,
Voor Wiens gezicht
Niets zuiver wordt bevonden,
Ziet ons bevlekt,
Met schuld bedekt,
Misvormd door duizend zonden.

En dan komt de functie van de wet als een tuchtmeester tot Christus. Want waar dat een werkelijkheid wordt en u gaat in het heilig Evangelie van Christus horen Dan wordt u tot Christus gedreven en dan wordt u tot Christus getrokken. Dan wordt het:

Heer', waar dan heen?
Tot U alleen!
Gij zult ons niet verstoten.
Uw eigen Zoon
heeft tot Uw troon
de weg ons weer ontsloten.
Ja, amen, ja, op Golgotha
stierf Hij voor onze zonden,
en door Zijn bloed wordt ons gemoed
gereinigd van de zonden.

Daar hebt u nu dat heerlijke doel van die scherpe wetsprediking: opdat een zondaar uitgedreven wordt tot Christus. En niet eenmaal, maar steeds weer opnieuw. Want die wet blijft functioneel, ook na ontvangen genade. Want het wordt een regel der dankbaarheid. O, er zijn mensen die zeggen dat als zij eenmaal verlost zijn van de vloek der wet, en zij vergeving van zonden ontvangen hebben en rechtvaardig voor God gerekend zijn, dat zij niets meer met de wet te maken hebben. Zij zeggen: wij staan in de vrijheid, en alles is gedaan.

Maar zo is het niet, gemeente. De wet komt terug in het leven van Gods kinderen. Want de schuld is niet alleen door Christus weggenomen, maar Hij heeft ook de wet volkomen vervuld. Maar o, wat leven Gods kinderen dan dikwijls beneden hun stand. Wat een armoede komt er openbaar in de weg van de heiligmaking. Daarom zal die wet ook in het stuk van de dankbaarheid een pedagoog blijven, om tot Christus te leiden. En de leerling heeft het verstaan: Hoe langer hoe meer. Het is niet één keer. Het komt elke keer weer terug.

Want het gaat niet alleen om de zonden, zo zegt de leerling. Het gaat ook om mijn zondige, boze aard, waar ik mijn leven lang mee te strijden heb. O, dan kunnen er soms in het leven van Gods kinderen zonden boven komen, die ze misschien nooit eerder bedreven hebben, of zonden waarvan zij dat ze die te boven waren, dat die nog weer zo levendig kunnen worden. Niet in de uitleving in de eerste plaats, maar juist vanbinnen. En dat geeft zoveel strijd.

Dan zegt Paulus: *'Zo vind ik dan deze wet in mij: als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt. Want ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mens, Maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangenneemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is. Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?'* (Rom. 7:21-24).

Kijk, dat is nu de strijd van een mens die Christus heeft leren kennen. Die krijgt hier vanbinnen in zich een strijd tussen de geest en het zondige vlees. Maar waar dan heen in die strijd? Weer naar die lieve Heere Jezus, Die alles heeft, ook in de strijd van de dankbaarheid. Die niet alleen de zonde heeft weggedragen, maar die Christus heeft ook de wet vervuld. Om na ontvangen genade steeds weer de vergeving der zonde bij Hem te mogen zoeken en vinden, maar ook om te leren hoe ik wandelen moet in de vreze des Heeren, naar de geboden van de Heere, dat is de gerechtigheid van Christus. Want Dáár strekt zich al mijn lust en liefde heen. Kom gemeente, hoe staat u nu tegenover de wet des Heeren? En nogmaals die vraag: Wat hebben die scherpe wetspredikingen in uw leven nu gedaan? Kent u verdriet over uw bedreven kwaad? Bent u bedroefd over uw zonden, omdat die tegen God zijn gedaan? Dat is een zuiver kenmerk van het geestelijke leven.

En die smart wordt niet alleen ervaren als er liefde komt tot de Heere en Zijn dienst in het begin van het geestelijke leven, maar die smart wordt al dieper als u gaat zien wat het de Heere Jezus gekost heeft om voor al die zonden te lijden en te sterven. Als u dan weer terugdenkt aan die preken over de bloedstorting, die we in de lijdenstijd hebben gehouden, en u ziet dan waarom dat dierbare bloed van de Heere Jezus hier op aarde heeft gevloeid. O, vanwege de zonde, dan wordt de smart verdiept.

En die smart zal niet ophouden hier op aarde. Want de Geest zal mij hoe langer hoe meer ontdekken aan mijn zondige aard. Waarom toch? Wat is het doel daarvan? Nu, de Heere Jezus wil niets liever dan dat Zijn kinderen heel dicht bij Hem leven, om van Hem te leren hoe zij wandelen moeten. Salomo heeft in het Spreukenboek geschreven over Christus als de opperste Wijsheid.

Dan roept hij Zijn leerlingen toe: *'Nu dan, gij kinderen, hoort naar Mij; want welgelukzalig zijn zij, die Mijn wegen bewaren. Hoort de tucht, en wordt wijs, en verwerpt ze niet. Welgelukzalig is de mens, die naar Mij hoort, dagelijks wakende aan Mijn poorten, waarnemende de posten Mijner deuren. Want die Mij vindt, vindt het leven, en trekt een welgevallen van den HEERE'* (Spr. 8:32-35).

Wat bedoelt Salomo nu met deze woorden, jongens en meisjes? Hier wordt een beeld opgeroepen van het schoolleven in Israël. Wat Salomo gezien heeft toen hij koning was over Israël. Hij zag het zomaar gebeuren als hij bijvoorbeeld door de straten van Jeruzalem liep en de schooltijd aanbrak. Dan zag hij uit alle straten de kinderen komen, en met haast gingen ze naar het gebouw waar de onderwijzer, waar de meester, hen stond op te wachten. Die meester hadden ze zo lief. Ze sloegen geen dag over, maar zaten aan de voeten van hun meester om onderwijs te ontvangen. Zij waren dagelijks te vinden bij de deur van het schoolgebouw, wakende bij de posten van die deur.

Nu, zo wil Christus Zijn leerlingen, juist ook in het stuk van de dankbaarheid, dagelijks aan Zijn voeten hebben. Mag ik het heel eenvoudig zeggen gemeente en ik bedoel het echt eerbiedig, zodat ook de jongens en meisjes het kunnen begrijpen. Dagelijks staat de deur van de school open, wanneer Jezus Meester is. Dagelijks luidt Hij de bel, en zegt Hij tot Zijn Kerk: Kom en luister naar Mij, en leer van Mij hoe u in Mijn wegen moet wandelen, hoe u het gebod des Heeren moet houden.

Ja, en dan moet Hij weleens tuchtigen. Dan moet Hij Zijn kinderen weleens bij Zich nemen en heel scherp, opnieuw heel scherp, de wet prediken, opdat zij steeds weer door het goddelijk licht geleid met smekingen en geweën komen aan Zijn voeten. *'Zij zullen komen met geweën, en met smekingen zal Ik hen voeren'* (Jer. 31:9a). En welk gebed gaan Gods kinderen leren, juist in het stuk van de dankbaarheid? O, Christus, maak mij Uw beeld gelijk.

En daarom gaan we naar onze tweede gedachte.

2. De wet leidt tot het gebed om Christus.

Toen de Heere God de mens schiep in het Paradijs, gaf Hij hem een hele hoge positie. De mens was geschapen, zo weten wij op grond van Gods Woord, naar Gods beeld. Hoe kwam dat openbaar? Heel bijzonder eigenlijk. Want de Heere God schiep de mens als een ambtsdrager, als een drager van een ambt. Wat zeg ik? Hij schiep de mens als drager van zelfs drie ambten. Want de mens was een profeet voor God, een priester voor God en een koning voor God. Hoe kwam dat openbaar? Wel, als profeet had hij kennis van God en kon hij tot God spreken en over God spreken. Hij kon tot anderen spreken over God. Daarbij bezat hij de ware wijsheid om op de juiste manier tot eer van God, over God en tot God te spreken. Zo was hij profeet, om Gods Naam te belijden.

Maar hij was ook een priester. En een priester is iemand die zijn leven aan God wijdt, die er alles voor over heeft, die de Heere dient met heel zijn hart, met heel zijn verstand, met al zijn krachten, uit vrijwillige liefde, zonder dwang, alsof hij zichzelf wil opofferen tot eer van God. Zo was de mens dus ook een priester. En de mens was ook een koning voor het aangezicht van God. Wat doet een koning, jongens en meisjes? Die regeert. Zo mocht de mens regeren over de schepping, over de dieren, over het plantenrijk. En als zij gehoorzaam zouden blijven aan Gods gebod, zouden zij eeuwig met God over de ganse schepping mogen regeren. Ziet u wel? De mens was dus ook een koning. Hij droeg dus drie ambten.

Maar dat is de mens kwijtgeraakt. Dat beeld ziet God niet meer als Hij van de hoge hemel naar de aarde kijkt. Dan denk ik aan Psalm 14:2 ber. Wat staat daar?

De grote God, Die 't recht verdedigt, sloeg
Van 's hemels troon Zijn ogen naar beneden
(Dat gebeurt dus ook nu, op dit moment. Dat moet u even op u in laten werken. Die grote God slaat Zijn oog op ons.)
Op Adams kroost, doorzocht hun hart en zeden;
Hij zag, of zich geen mens verstandig droeg,
En naar Hem vroeg.

Zo kijken de ogen van de Heere deze middag op ons. Hij ziet op Adams kroost. Of hier iemand is die verstandig is. Of er iemand is die van nature naar Hem vraagt. En gemeente, als de Heere God nu deze middag zou zoeken naar Zijn profeten, naar Zijn priesters, naar Zijn koningen in de gemeente van Rotterdam-Kralingen, wat zou Hij vinden? Wat zou die alwetende God vinden vanmiddag?

Ik laat Psalm 14 nog een keer spreken:

Hij zocht alom,
(Dus elke rij gaat Hij door vanmiddag, Hij komt ook tot de preekstoel).
Maar ach, Hij vond er geen.

(Dat is wat! God vindt geen profeten meer, Hij vindt geen priesters meer, Hij vindt geen koningen meer, die leven tot Zijn eer).

Want, zo vervolgt de dichter in Psalm 14:
Al 't mensdom lag in boosheid afgeweken;
Het land was vol van stinkende gebreken;
Geen sterv'ling deed wat goed was, zelfs niet één.

Gemeente, als God Zich nu als Mens zou openbaren vanmiddag, weet u wat er dan zou gebeuren? Dan zou Hij bitter wenen over onze staat. Is er dan echt niemand meer in deze ganse wereld, die het beeld van God heeft gedragen? Heeft God de Vader dan werkelijk in deze wereld nooit meer iemand gezien, na die diepe val in het paradijs, die Zijn beeld droeg? Ja, toch wel. Slechts Eén. Dat was Zijn eigen Zoon, Die de tweede Adam wilde worden op deze aarde. Het is Christus.

En gemeente, toen de Heere Jezus geboren werd in de stal van Bethlehem, laat ik het zo zeggen vanmiddag, toen zag God de Vader twee dingen. Hij zag Zijn Zoon liggen, beladen met de schuld van Zijn Kerk. Maar tegelijkertijd zag Hij het heilige Kind Jezus, Die Zijn beeld droeg. Is het niet een wonder, gemeente, dat God Zelf voor een Mens gezorgd heeft, voor een tweede Adam gezorgd heeft, Die Profeet, Priester en Koning is, Die Zijn beeld weer droeg. En waar er voor de rest niemand is die enige vrucht tot eer van God kan dragen. Waar er geen profeten, priesters en koningen meer te vinden zijn, daar staat Christus op deze wereld, plaatsvervangend voor Zijn Kerk, dragend het beeld van Zijn Vader, om die grote Wetsvervuller te zijn, om die tweede Adam te zijn in plaats van Zijn Kerk.

En als Zijn Kerk daarin wordt onderwezen, dan wordt Hij onmisbaar nodig, ook in het stuk van de dankbaarheid, om nou Christus, die tweede Adam, gelijkvormig te mogen worden. Daarom gaat het leven naar Gods geboden, als het goed is, gepaard met een indringend, teer gebedsleven. Het bidden tot God om Christus, om naar Zijn evenbeeld steeds meer vernieuwd te worden. De leerling legt daar ook een getuigenis van af. O ja, die wet was scherp gekomen en heeft ontdekt dat hij in de schuld staat bij God en dat hij die schuld niet kon betalen. Maar Christus heeft dat voor hem gedaan. Maar Christus heeft meer gedaan. Hij heeft al die geboden volmaakt gehouden.

En wat gaat er nu gebeuren, gemeente, als Christus en zondaar door Zijn Geest gelijkvormig gaat maken aan Hem? Dan gaat Hij die heilige wet van God, die Hij vervuld heeft, schrijven op de tafelen van hun hart. Dan gaat Hij Zijn beloften vervullen: *'En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken, dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen, en Mijn rechten zult bewaren en doen'* (Ezech. 36:27).

En als zo de wet gaat functioneren in het hart van de ware gelovigen, dan worden Gods geboden, beloften. O, in de ontdekkende functie komt de wet af op een mensenkind: *'Gij zult niet stelen.'* Maar in de weg van de dankbaarheid, als die vervulde wet in Christus, wordt het een belofte: *'Gij zult niet stelen.'* Dat komt openbaar in het nieuwe leven.

Want uw nieuwe hart gaat niet meer stelen. Uw nieuwe hart gaat niet meer doodslaan. Uw nieuwe hart gaat niet meer echtbreken. Uw nieuwe hart gaat de sabbat niet meer ontheiligen. Want Christus leeft in dat nieuwe hart, en Hij maakt de wet tot een belofte. Geeft dat dan een zorgeloos leven? Juist niet. Want dat drijft nu uit tot het gebed:

Och, of wij Uw geboën volbrachten!

Genâ, o hoogste Majesteit,

Gun door het geloof in Christus krachten

Om die te doen uit dankbaarheid.

En gemeente, hoe meer de liefde van God wordt ervaren, hoe meer u de dienstwaardigheid van de Heere gaat zien, hoe meer juist Christus nodig is om te leren naar alle geboden van de Heere te leven. Vandaar dat de leerling ook spreekt over een bidden zonder ophouden. Hij spreekt over zich benaastigen in dat gebedsleven. Dat wil zeggen: trouw, nauwkeurig, ijverig bidden, om in Zijn wegen te mogen wandelen, om tot eer van Hem naar Zijn geboden te mogen leven.

Kom, hoe is dat nu in uw leven? Hoe is dat in jouw leven? Hoeveel keer heeft het vandaag al geklonken: O Heere, maak mij Uw beeld gelijk? Wat is nu het eerste wat u doet als u 's morgens wakker wordt? Want daar hebt u nou het geloofsleven. Daar komt het nou praktisch openbaar. Wat is het eerste wat u doet? Grijpt u eerst naar uw iPhone? Of buigt u eerst u knieën? Dan gaat u de Heere in het gebed, om vergeving te vragen voor de zonden die achterliggen, ook voor de zonden die er in de achterliggende nacht en in uw onwetendheid waren? Om te vragen of de Heere u alsjeblieft de komende dag wil bewaren? Maar ook: O Heere, leer mij naar Uw wil te handelen. Laat mij vandaag niet zondigen, Heere. Mag ik naar Uw geboden leven, tot Uw eer?

En hoe gaat u zo de dag in? Vindt de Heere u zo midden op de dag weleens op een eenzame plek, waar dat gebedsleven terugkomt? Of misschien wel zomaar onder het werk: *O Zoon, maak mij Uw beeld gelijk?* En als u 's avonds weer gaat slapen, wat zegt u dan in de stilte tot de Heere? O, wat is het toch nodig om in een teer geweten te leven, gemeente. Wat is het toch nodig om steeds de eer van God op het oog te hebben. Wat zouden we toch elke dag bang moeten zijn om te zondigen tegen die lieve Heere, Die zo goed is, Die zo voor ons zorgt. We hebben geen dag gebrek. Dan heb ik het nog alleen maar over de tijdelijke dingen.

Maar Hij heeft ook Zijn Woord gegeven. Hij heeft Zijn Zoon gegeven. Hij heeft de prediking gegeven. Is Hij het dan niet waard om tot Zijn eer te leven? Dat Zijn geboden worden gehouden. Wat zouden we elke dag bang moeten zijn om te zondigen tegen God. Ook u, ja juist u, kind van God in ons midden. En wie nauw leeft, die heeft een teer gebedsleven, en die verstaat de leerling als hij zegt: Daarna, opdat wij zonder ophouden ons benaastigen en God bidden om de genade des Heiligen Geestes, dat wij hoe langer hoe meer naar het evenbeeld Gods vernieuwd worden, totdat wij tot deze voorgestelde volkomenheid na dit leven geraken.

Dat kan niet buiten Christus. Dan kunt u niet meer zonder Christus leven. Dan mag u verstaan wat we samen gezongen hebben uit Psalm 32: Hierom zal U ieder heilige aanbidden in vindenstijd. Om er met al uw tekort en met al uw gebreken tot Hem te wenden, Die algenoegzame Zaligmaker. Die algenoegzame Borg, Die niet alleen de schuld betaald heeft, maar altijd de eer van Zijn Vader op het oog had, ook als het gaat om het houden van al die geboden.

Wat heeft Hij de Naam van Zijn Vader geheiligd. Wat heeft Hij de sabbat hooggehouden. Wat heeft Hij Zijn ouders nederig geëerd. Nooit heeft Hij gestolen. Nooit haatte Hij iemand. Nooit pleegde Hij overspel of deed Hij een seksuele zonde. Geen bedrog is ooit over Zijn lippen gekomen en ook nooit in Zijn hart ontstaan. Zijn hart was altijd vervuld met zuivere, reine begeerten. Hij staat ons in de Schrift getekend en wordt ons gepredikt als een zuiver zingende Borg, als een zuiver biddende Borg, als een zuiver dankende Borg, als een zuiver lovende Borg. Altijd was Hij ijverig. Altijd deed Hij goed. Altijd was Hij geduldig. Altijd was Hij vol medelijden. En altijd was Hij vol ontferming.

Wat moeten we nog meer zeggen over deze algenoegzame Zaligmaker, in Wie alles te vinden is voor een alles missende zondaar? En waar wordt Hij nu zo gekend? Als Zijn Kerk Hem mag volgen, waar Hij ook heengaat. Daar zingt David van in Psalm 23, als hij het heeft over het spoor van Zijn gerechtigheid. Dan gaan Gods kinderen leren om achter de Heere Jezus aan over dat spoor te gaan dat Hij Zelf getrokken heeft.

In de tijd dat wij in Barendrecht woonden en onder de prediking zaten van onze vriend en broeder dominee Visser. En die zei hij het zo tegen de jongens en meisjes. Zo zeg ik het ook maar vanmiddag tegen jullie. Het gebeurde wel eens toen hij als jongen op Urk woonde, dat het hard gesneeuwd had. Dan ging hij met zijn vader de straat op. En dan zei zijn vader tegen hem: nu ga ik voorop, en jij moet je voeten in mijn voetstappen zetten, die ik eerst in de sneeuw gemaakt heb. Kijk, dat is nu een prachtig beeld. Dominee Visser deed dat toen ook als kleine jongen. Al waren de stappen van vader soms wel een beetje te groot. Maar hij probeerde zijn kleine voet te zetten in de grote voetafdruk van zijn vader.

Nu, daar hebt u het. Dat gaat de Heere Zijn kinderen leren in de weg der heiligmaking. Ik zeg het heel eerbiedig, maar de Heere Jezus heeft de voetstappen al gedrukt. Volmaakt heeft Hij tien stappen gezet, de Tien Geboden. En nu gaan Zijn kinderen achter de Heere Jezus aan leren om hun kleine, struikelende voetjes te zetten in de grote voetstappen van hun Meester. En wil dat goed gaan, dan moeten ze wel heel dicht achter de Meester blijven. Want als dat niet gebeurt, raken ze het spoor kwijt. Dan stappen ze van links naar rechts, en dan dwalen ze af. Daarom is dat gaan achter die grote Meester, achter die grote Wetvervuller, dat kan niet zonder het gebed: *'Trek mij, wij zullen U nalopen'* (Hoogl. 1:4a).

O, als die grote Heere dan eist dat Hij alleen gediend zal worden, dat er geen andere beelden gemaakt mogen worden van de Heere en dat Zijn Naam niet ontheiligd mag worden, dan heeft Christus dat gebod volmaakt vervuld en Zijn voetstappen gezet. En daar komt Zijn Kerk achter Hem aan en bidt: *'Uw Naam worde geheiligd.'* En als de Heere in Zijn wet eist dat Zijn dag geheiligd wordt, die afgezonderde dag, waar de prediking van het Woord plaatsvindt, waar Gods Koninkrijk uitgebreid wordt, dan heeft Jezus Christus ook dit gebod volkomen gehouden. Hij heeft Zijn voetstappen gezet. En achter Hem aan komt Zijn Kerk en bidt: *'Uw Koninkrijk kome.'*

De Heere God heeft in Zijn wet Zijn wil duidelijk geopenbaard. Die wil, die zich concentreert in de liefde tot God en de liefde tot de naaste. En hoe volmaakt heeft Christus dat vervuld. En nu gaat Hij Zijn Kerk leren achter Hem aan te komen en te bidden: *'Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, also ook op de aarde.'* De Heere eist van ons dat wij ons werk trouw en eerlijk doen, dat wij trouw en eerlijk omgaan met alles wat wij van Hem krijgen. Christus heeft het vervuld. En Zijn Kerk komt achter Hem aan en leert bidden: *'Geef ons heden ons dagelijks brood.'*

Maar o, wat zullen zij juist achter Hem aan hun tekorten zien. En hoe kunnen zij dagelijks struikelen in de zonde. Wat een aanvechtingen kunnen er niet bijkomen, juist als het gaat om het ijverig betrachten van Gods wet. Maar ook dan gaat de Geest der genade en der gebeden Zijn Kerk leren om achter de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs aan te bidden: *'Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze.'*

Ja, het gaat gepaard met strijd, dat wandelen in dat spoor van Zijn gerechtigheid. Omdat rondom dat spoor de doodsvijanden klaarliggen om de Kerk des Heeren steeds weer aan te vechten. Daarom gaan zij achter Hem leren: 't Oog omhoog het hart naar boven
Hier beneden is het niet
't Ware leven lieven loven
Is maar waar men Jezus ziet
Wat men hoor' of zie op aard'
Is ons kost'lijk hart niet waard
Wil men leven lieven loven
't Oog omhoog het hart naar boven.

Gemeente, hier op aarde is de eindbestemming niet. Die is in de hemel, en straks na de jongste dag op de nieuwe aarde, waar alleen gerechtigheid zal wonen. Daar zal de drie-enige God alles zijn en in allen. Daar krijgen Gods kinderen hier op aarde al zicht op. Ze worden hier naar het evenbeeld van Christus hoe langer hoe meer vernieuwd, totdat zij straks, o wat zal dat zijn, tot die volkomenheid zullen geraken en in die volmaakte heerlijkmaking mogen komen. Hier op aarde is het voor hun waarneming soms zo dat het steeds slechter met hen gaat. In hun hart, in hun leven en in de wereld.

Juist als zij om zich heen kijken en naar binnen slaan, dan zeggen zij: ach Heere, wat moet er ooit van terechtkomen? Het lijkt wel dat het steeds slechter met mij gaat. Het lijkt wel dat het steeds slechter met de Kerk gaat. Maar het is niet zo. Het wordt beter. Want het beste komt nog, als de Kerk des Heeren thuiskomen mag in die eeuwige heerlijkheid. Als zij die gewenste volmaaktheid werkelijk zullen ontvangen. Daar zal hier op aarde hun lust en liefde heen strekken. Wat zal dat zijn, u die God vreest, om nooit meer te hoeven zondigen, nooit meer te kunnen zondigen, en altijd zo volmaakt met heel uw wezen God te kunnen loven, prijzen en grootmaken.

O, als dat wel eens leeft vanbinnen, dan kennen Gods kinderen een heimwee. Een heimwee naar die volmaaktheid die wacht, die heerlijke erfenis die klaarligt voor allen die de Heere vrezen. Dat hun hart vervuld wordt met de liefde van Christus, dan mogen zij een ogenblik door het geloof zien op Christus, hun volkomen Borg. Weet u wat zij dan wel eens mogen zeggen, en durven zeggen, met geloofsvrijmoedigheid? Heere, alles waarin ik zo tekortkom, hebt U toch gekregen in Christus. En soms mag ik er iets van bespeuren in mijn eigen hart en leven, iets van Zijn gehoorzaamheid die hier vanbinnen openbaar komt. Maar het is zo te kort, Heere, van mijn kant, zo tekort. Maar als ik dan zie wat er klaarligt voor Uw Kerk, en ik straks ook bij U mag komen, dan zal ik U volmaakt kunnen geven wat ik hier op aarde zo ten dele, met zoveel tekorten, met zoveel zonde bevekt, heb gedaan. En daarom:

*Kom, o trouwe Hemelkoning,
Neem toch in mijn hart Uw woning;
Was mij rein in Christus' bloed,
Eer ik eenmaal sterven moet.
Met den eis van Uw geboden
Kom ik stil tot U gevloten;
En het gebod noopt tot gebed:
Of Gij, Heere, ook mij nog redt.*

Amen.

Zingen Psalm 17: 3 en 8.

Vers 3:

Ik zet mijn treden in Uw spoor,
Opdat mijn voet niet uit zou glijden;
Wil mij voor struikelen bevrijden,
En ga mij met Uw heillicht voor.
Ik roep U aan, 'k blijf op U wachten,
Omdat G', o God, mij altoos redt;
Ai, luister dan naar mijn gebed,
En neig Uw oren tot mijn klachten.

Dankgebed.

Zingen: Tien Geboden vs. 9:

Och, of wij Uw geboën volbrachten!
Genâ, o hoogste Majesteit!
Gun door 't geloof in Christus krachten,
Om die te doen uit dankbaarheid.

Zegenbede.